

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

Vpl kuljetuspalvelu
1.7.2016 lähtien

Vpl kuljetuspalvelun toimintaohje 1.7.2016 lähtien

Sosiaali- ja terveyslautakunta 13.6.2016

Muutokset punaisella

Sisällys

ERITYISEN JÄRJESTÄMISVELVOLLISUUDEN PIIRIIN KUULUVAT PALVELUT JA TUKITOIMET (SUBJEKTIIVISET OIKEUDET).....	2
1 KULJETUSPALVELUT.....	2
1.1 Kuljetuspalvelun tarpeen arvioiminen.....	3
1.2 Kuljetuspalvelun myöntäminen.....	4
1.3 Kuljetuspalvelumatkojen määrä ja kohdennus.....	4
1.4 Kuljetuspalvelumatkojen aluerajat.....	4
1.5 Vierailupaikkakunnalla tehtävät matkat.....	5
1.6 Matkojen määrä ja korvaustapa.....	5
1.7 Kuljetuspalvelun käyttäminen.....	6
1.8 Palvelulisä ja invataksin käyttöoikeus.....	6
1.9 Väärinkäytökset.....	6

Vammaispalveluohjeeseen kuuluva kuljetuspalvelua koskeva kokonaisuus. Numeroinnin päivitys vammaispalveluohjeen numeroinnin kanssa yhteensopivaksi

ERITYISEN JÄRJESTÄMISVELVOLLISUUDEN PIIRIIN KUULUVAT PALVELUT JA TUKITOIMET (SUBJEKTIIVISET OIKEUDET)

Vammaispalvelut jaetaan määrärahasidonnaisiin palveluihin ja palveluihin, joihin kuntalaisella on subjektiivinen oikeus. Subjektiivisena oikeutena turvattu palvelu tai taloudellinen tukitoimi on järjestettävä asiakkaan täyttäessä myöntämiskriteerit.

1 KULJETUSPALVELUT

Vammaisille tarkoitetut palvelut. Kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista (VpL 8 § 2 mom.)

Kuljetuspalvelut. Kuljetuspalveluihin niihin liittyvine saattajapalveluineen kuuluu vaikeavammaisen henkilön työssä käymisen, opiskelun, asioimisen,

yhteiskunnallisen osallistumisen, virkistystyksen tai muun sellaisen syyn vuoksi tarpeelliset, jokapäiväiseen elämään kuuluvat kuljetukset. Jokapäiväiseen elämään kuuluvia kuljetuksia ovat vaikeavammaisen henkilön asuinkunnan alueella tapahtuvat tai lähikuntiin ulottuvat kuljetukset.

Kuljetukset voi kunta järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtiosuudesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitetulla tavalla taikka korvata jäljempänä 5 §:ssä tarkoitetulle henkilölle taksilla, invataksilla tai vastaavalla ajoneuvolla tapahtuvasta kuljetuksesta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset. (VpA 4 §)

Kuljetuspalvelujen järjestäminen. Kuljetuspalveluja ja niihin liittyviä saattajapalveluja järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.

Kuljetuspalveluja ei järjestetä henkilölle, joka saa näitä palveluja muun lain nojalla. (VpA 5 §)

Kuljetuspalvelujen laajuus. Kuljetuspalveluja on järjestettävä edellä 5 §:ssä tarkoitetulle henkilölle siten, että hänellä on mahdollisuus suorittaa välttämättömien työhön ja opiskeluun liittyvien matkojen lisäksi vähintään kahdeksantoista yhdensuuntaista jokapäiväiseen elämään kuuluvaa matkaa kuukaudessa. (VpA 6 §)

Kuljetuspalvelun asiakkuuksien hoito tapahtuu vanhus- ja vammaispalvelujen asiakasohjausyksikössä.

1.1 Kuljetuspalvelun tarpeen arvioiminen

Kuljetuspalvelun myöntäminen perustuu laaja-alaiseen palvelutarpeen selvittämiseen, jossa saadaan tietoa asiakkaan elämäntilanteesta, toimintakyvystä ja voimavaroista. Selvitetään asiakkaan liikkumisen tarpeet ja mahdollisuudet kuten työmatkat, vapaa-ajan liikkumistarpeet, asiakkaan toimintakyky, apuvälineiden käyttö, joukkoliikenneyhteydet, kuten lähibussit ja ympäristön palvelut ja esteettömyys. Asiakkaan luo tehdään **tarvittaessa** kotikäynti ja hänen kanssaan kuljetaan koematka julkisella liikenteellä. Samalla asiakasta ohjataan julkisen liikenteen mm. lähibussien käytöstä.

Selvittelyssä hyödynnetään asiakkaan terveydentilaa koskevia tietoja ja asiantuntijalausuntoja. Mikäli terveydenhuollon rekisterissä ei ole riittäviä tai ajantasaisia tietoja, asiakasta pyydetään toimittamaan lääkärinlausunto terveydentilastaan. Asiakkaan tilanteesta pyydetään tarpeen mukaan lausunto myös fysioterapeutilta, toimintaterapeutilta tai muulta asiantuntijalta.

Palvelutarpeen arvioinnissa selvitetään asiakkaan palvelukokonaisuus ja miten ne vastaavat liikkumisen tarpeisiin ja näin vältetään palvelujen päällekkäisyydet.

1.2 Kuljetuspalvelun myöntäminen

Vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu on mahdollinen seuraavissa tilanteissa:

- asiakkaalla on pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia liikkumisessa
- saattajankaan avustamana ei julkisten liikennevälineiden käyttäminen onnistu ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia

Oikeus kuljetuspalveluun ei perustu pelkästään sairauteen tai diagnoosiin, vaan niiden vaikutuksesta asiakkaan toimintakykyyn. Lisäksi huomioidaan asiakkaan olosuhteet ja asumisympäristö.

Jos vaikeavammaisella henkilöllä on autoveronpalautusta tai autoavustus, voidaan asiakkaan kanssa yhdessä sopia vähentää kuljetuspalvelujen määrää.

1.3 Kuljetuspalvelumatkojen määrä ja kohdennus

Kuljetuspalveluasiakkaalle myönnetään vähintään 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa. Matkoja ei voi siirtää seuraavalle kuukaudelle eikä matkoja saa käyttää etukäteen.

Asiakas ei ole velvollinen esittämään yksilöityjä syitä matkojensa tarpeesta, mutta tarvittaessa häneltä voidaan pyytää yleisluonteinen selvitys matkojen tarpeesta.

Asiakkaalla on kuitenkin erityinen selvitysvelvollisuus seuraavissa tapauksissa:

Työ ja opiskelumatkat

Työmatkoina korvataan asunnon ja työpaikan väliset matkat. Matkoja ei myönnetä työnantajan määräyksestä tapahtuvaan työn tekemiseen eikä yritystoimintaan liittyviin matkoihin.

Kuljetuspalveluun oikeuttavana opiskeluna pidetään ainoastaan tutkintoon tähtääviä opintoja.

Asiakkaan tulee toimittaa todistus opiskelu- ja työpaikasta.

Eläkkeellä oleminen ei ole este työ- ja opiskelumatkojen korvaamiseen.

Lisämatkat

Asiakkaan tulee perustella 18 yhdensuuntaista asiointi- ja virkistysmatkaa kuukaudessa ylittävää kuljetuspalvelumatkojen tarve lisämatkoja hakiessaan. KELA korvaa terveydenhuollon matkat.

1.4 Kuljetuspalvelumatkojen aluerajat

Kuljetuspalvelu myönnetään asuinkunnassa, lähikunnassa tai toiminnallisessa lähikunnassa tapahtuviin matkoihin. Asiakkaan tulee käyttää julkista liikennettä niiltä osin, kuin se ei tuota hänelle kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Kunnalla on velvollisuus korvata ainoastaan kohtuulliset kuljetuspalvelut. Kohtuuttomia kustannuksia ei korvata.

Vantaan lähikuntina pidetään Helsingiä, Espoota, Keravaa, Tuusulaa, **Järvenpäättä**, Nurmijärveä, Sipoota ja Kauniaista.

Jos Vantaa on sijoittanut asiakkaan asumisyksikköön Vantaan lähikuntiin, asiakkaan omavastuu on sijoituskunnan sisäisen liikenteen maksua vastaava summa ja seutuliikenteen maksua vastaava summa lähikuntiin matkustettaessa. Tällöin myös Vantaalle suuntautuvien matkojen omavastuuosuus määräytyy seutuliikennemaksun perusteella.

Toiminnallista lähikuntaa määriteltäessä huomioidaan asiakkaan tarve niihin yleensä saatavissa oleviin palveluihin, joita hänen asuinkunnassaan tai sen naapurikunnissa ei ole. Tällöinkään etäisyys toiminnalliseksi lähikunnaksi määriteltyyn kuntaan ei saa olla kohtuuttoman pitkä.

Jos Vantaa on sijoittanut asiakkaan muualle kuin lähikunnan tai toiminnallisen lähikunnan alueella olevaan asumisyksikköön, hänelle voidaan myöntää kuljetuspalvelua matkustamiseen kyseisessä kunnassa ja sen lähikunnissa, mikäli kuljetuspalvelun saamisen ehdot täyttyvät.

1.5 Vierailupaikkakunnalla tehtävät matkat

Kuljetuspalvelu vierailupaikkakunnalla tehtäviin matkoihin ei ole subjektiivinen oikeus. Kuljetuspalveluja ei myönnetä vierailupaikkakunnalla tehtäviin matkoihin. Näin ollen lomailu-, vierailu- ja asiointimatkoihin muualla kuin omalla asuinpaikkakunnalla ja sen toiminnallisissa lähikunnissa ei myönnetä kuljetuspalvelua.

1.6 Matkojen määrä ja korvaustapa

Kuljetuspalvelukortti on henkilökohtainen ja matkustajana on oltava kortin haltija. Matkan omavastuuosuus maksetaan taksissa. Työssäkäyvät ja opiskelijat maksavat omavastuuosuutensa erikseen sovittavalla tavalla. Jos kaksi tai useampia kuljetuspalveluun oikeutettua henkilöä matkustaa yhdessä, keneltäkään heistä ei peritä omavastuuosuutta, mutta jokaisen katsotaan käyttäneen yhden hänelle myönnettyistä matkoista.

Omavastuu kuljetuspalvelun käyttämisestä määräytyy joukkoliikenteen taksojen mukaan. Omavastuuosuuden yhteydessä huomioidaan taksin välityksestä aiheutuva ylimääräinen kustannus – minkä vuoksi omavastuuosuus on joukkoliikenteen maksua yhden euron (1 €) pienempi.

Vantaan alueella maksu määräytyy sisäisen liikenteen lipun hinnan mukaan ja lähikunnissa (Helsinki, Espoo, Kauniainen, Sipoo, Nurmijärvi, **Järvenpää**, Kerava ja Tuusula) seutulipun hinnan mukaan. Yksittäisen matkan omavastuu muuttuu mikäli julkisen liikenteen maksut muuttuvat.

Asiakkaan tulee näyttää kuljetuspalvelukortti kuljettajalle ennen matkan alkua. Kuljetuspalvelukortilla maksetusta matkasta on aina pyydettävä kuitti, johon on merkitty ajettu reitti. Kuitti tulee säilyttää kolme kuukautta ja se on pyydetessä esitettävä palvelun myöntäneen yksikön työntekijälle.

1.7 Kuljetuspalvelun käyttäminen

Kuljetuspalvelumatka tilataan Lähitaksin kuljetuspalvelumatkojen tilausnumerosta. Asiakas ei voi valita kuljetukset suorittavaa kuljettajaa, poikkeuksena työ- ja opiskelumatkat. Työssä käyvät asiakkaat ja päätoimiset opiskelijat tilaavat asiointi- ja virkistysmatkansa keskitetystä tilausnumerosta.

1.8 Palvelulisä ja invataksin käyttöoikeus

Palvelutarpeen arvioinnin perustella asiakkaalle määritellään oikeus saada kuljetuspalvelun lisäpalvelut (palvelulisä, invataksin käyttöoikeus). Vantaalla saattajapalvelun korvaa palvelulisä.

Kuljetuspalveluasiakkaalle myönnetään palvelulisä, jos hän tarvitsee kuljettajan apua ennen matkaa ja/tai matkan päättyessä. Palvelulisä oikeuttaa pyytämään taksin kuljettajalta tavanomaista enemmän palvelua. Tämä tarkoittaa esim. seuraavia asioita: kuljettaja avustaa ajoneuvoon siirtymisessä asiakasta ja avustaa apuvälineen nostamisessa, saattaa hänet määränpään. Palvelulisänä myönnetty

saattajapalvelu ei ole tarkoitettu avustamiseen esimerkiksi kaupoissa ym. Jos taksissa on mukana kuljetuspalvelukortin haltijan mukana saattaja, taksi ei voi periä palvelulisää.

Invataksin käyttöoikeus tulee asiakkaalle silloin, kun asiakkaan kuljetus edellyttää invavarusteltua autoa. Kyydistä peritään liikenne- ja viestintäministeriön taksapäätöksen mukainen lisämaksu, palvelulisää ei voi silloin periä.

1.9 Väärinkäytökset

Kuljetuspalvelun käyttöä seurataan ja mahdolliset väärinkäytökset tutkitaan. Väärinkäytöstä aiheutuneet kustannukset peritään takaisin. Väärinkäytösten ilmetessä, asiakas siirtyy laskutusasiakkaaksi. Silloin hänelle korvataan palvelun mukaiset matkat jälkikäteen kuittien perusteella.